ΕΠΙΚΑΙΡΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΔΕΝ ΕΙΝΕ ΤΕΧΝΗ!...

Τί λένε γιά τόν κινηματογράφο ἡ Σεσίλ Σορέλ, ἡ Ἐλεωνόρα Ντοῦζε, ἡ Σαρα Μπερνάρ, ἡ Μαρὶ Μπέλ κι' ὁ Χάρρυ Μπώρ. Ἡ Σάρα Μπερνάρ... ἀγριεύει. «Ὁ κινηματογράφος δέν εἶνε τέχνη»!. Ἡ συγκατάβασις τοῦ Χάρρυ Μπώρ. Ἡ παραμόρφωσις τῶν «Ἀθλίων» τοῦ Οὐγκώ. Ἕνα ἐπεισόδιο, κτλ.

Ὁ Χάρρυ Μπώρ.

Τί ἰδέα ἔχουν οἱ καλλιτέχναι τοῦ θεάτρου γιά τόν κινηματογράφο; Μιά γαλλική κινηματογραφική ἐπιθεώρησις εἶχε τήν πρωτότυπη ἔμπνευσι νά σταχυολογήση τίς σχετικές γνῶμες ἀποθανόντων ἠθοποιῶν, πού δημοσιεύτηκαν σέ παλιά περιοδικά καί νά ρωτήση καί μερικούς ἀπό τούς ζῶντας μεγαλειτέρους καλλιτέχνας τῆς σκηνῆς τί φρονοῦν γιά τήν «ἑβδόμη τέχνη». Ἀπό τά... συγκεντρωθέντα ἀποτελέσματα τῆς ἐρεύνης αὐτῆς βγαίνει καθαρώτατα τό συμπέρασμα, ὅτι οἱ ἠθοποιοί τοῦ θεάτρου ποτέ δέν ἔχουν σ' μεγάλη ἐκτίμησι τόν κινηματογράφο.

Ἀκοῦστε, ἐπί παραδείγματι, πῶς ὁ Σεσίλ Σορέλ καταφέρεται ἐναντίον τοῦ κινηματογράφου:

—Ὁ κινηματογράφος εἶνε ὁ πιστός, καθρέφτης τῆς διανοητικότητός μας, τῆς αἰσθηματικῆς καί πνευματικῆς μας καταπτώσεως—εἶπε ἡ μεγάλη ἠθοποιός τῆς Κομεντί Φρανσαίζ στό συντάκτη τοῦ παρισινοῦ περιοδικοῦ. Ἀναγνωρίζω ὅτι ὁ κινηματογράφος προσεπάθησε κάποτε νά γίνη τέχνη, μά ὅταν ἦταν βουβός. Ἀπό τόν καιρό πού ἄρχισε νά μιλᾶ, ἔκανε δυό κακά: ἀφ' ἑνός κατεστράφη μόνος του καί ἀφ' ἑτέρου ἔγινε ἀφορμή ν' ἀηδιάση ὁ κόσμος τό θέατρο... Μιά μεγάλη ἀπόδειξις τῆς παρακμῆς τοῦ κινηματογράφου εἶνε ὅτι οἱ ἴδιοι οἱ Ἀμερικανοί ἀναγκάστηκαν τελευταία—καί σ' αὐτό τους ἐμιμήθησαν καί οἱ εὐρωπαῖοι ἐπιχειρηματίαι—νά προσφέρουν στο Κοινόν, μαζύ μέ μιά ταινία, καί διάφορα νούμερα θαριστέ, κατά τό μᾶλλον καί ἧττον γαργαλιστικά... Καταλαβαίναν δηλαδή καί οἱ ἴδιοι, ὅτι ὁ κινηματογράφος δέν μπορεῖ μόνος του νά τραβήξη τό ἐνδιαφέρον τοῦ Κοινοῦ καί καταφεύγουν σέ ὡραῖες χορεύτριες καί τραγουδίστριες γιά νά προσελκύσουν τόν κόσμο στίς σκοτεινές αἴθουσες...

Ἡ Ὑδέτ Γκιλπέρ, ἡ μεγαλείτερη ντίβες τῆς Γαλλίας—ἡ ὁποία «παρεσύρθη» τελευταία, ὅπως λέει ἡ ἴδια, ἀπό μερικούς φίλους της κι' ἔπαιξε τό ρόλο τῆς γριᾶς Φροσάρ στό φίλμ «Αἱ Δύο Ὀρφαναί»—εἶπε τά ἑξῆς στό συντάκτη τῆς κινηματογραφικῆς ἐπιθεωρήσεως:

—Λίγους μῆνες πρό τοῦ θανάτου της, ἡ Ἐλεονώρα Ντοῦζε, ἡ μονσδική τραγωδός τοῦ κόσμου, περαστική ἀπό τό Παρίσι μ' ἐπεσκέφθη στό σπίτι μου. Τήν ἐποχή ἐκείνη ὁ κινηματογράφος εἶχε ἀρχίσει νά ἐπιβάλλεται στόν κόσμο. Συζητήσαμε, φυσικά, μέ τήν Ντοῦζε γιά τή νέα αὐτή τέχνη πού ἔκανε τότε τόν κόσμο ν' ἀπομακρύνεται σιγά-σιγά ἀπό τό θέατρο. Καί, σέ μιά στιγμή, ἡ Ἐλεονόρα μοῦ εἶπε:

—«Μοῦ ἔκαναν πολλές προτάσεις μέχρι σήμερα νά παίξω στόν κινηματογράφο. Ἀρνήθηκα ὅμως μέ πείσμα. Ὡστόσο, ἄν κάποιά μέρα ὑποκύψω στόν πειρασμό ἑνός καλοῦ συμβολαίου καί ἀποφασίσω νά παίξω σέ κάποιά ταινία, σέ εἴδ ποιῶ ἀπό τώρα, ὑβέτ, ὅτι δέν πρέπει νά πᾶς νά δῆς αὐτό τό φίλμ... γιατί δέν θά ἐκφράζη τήν πραγματική Ντοῦζε... Μοῦ φαίνεται πῶς ἕνας πραγματικός καλλιτέχνης δέν μπορεῖ νά ἐκδηλώση τόν ψυχικό καί πνευματικό του κόσμο μπρός σέ μιά... φωτογραφική μηχανή...»

»Αὐτή ἦταν ἡ γνώμη τῆς Ντοῦζε γιά τόν κινηματογράφο—συνέχισε ἡ Ὑδέτ Γκιλπέρ. Θέλετε τώρα νά μάθετε καί τή δική μου; Συμφωνῶ ἀπολύτως μέ τήν Ἰταλίδα τραγωδό!...

* * *

Ὁ συντάκτης τοῦ περιοδικοῦ, ὁ ὁποῖος ἀνέλαβε ὄχι μόνο νά πάρη συνεντεύξεις ἀπό τούς ζῶντας ἠθοποιούς τοῦ θεάτρου, ἀλλά καί νά φροντίση νά μάθη τί γνῶμες ἐξέφρασαν οἱ ἀποθανόντες καλλιτέχναι, βρῆκε στό φύλλο τῆς 18ης Ὀκτωβρίου 1918 τῆς παρισινῆς «Ζουρνάλ» τήν παρακάτω εἴδησι:

«Κωμικοτραγικές σκηνές συνέβησαν χθές στό μέγαρο τῆς Σάρας Μπερνάρ, στή λεωφόρο Μαλέρμπ. Κάποιος νεαρός σκηνοθέτης, Ντιβιβιέ ὀνόματι (Σημ. «Μπουκέτου»: Ὁ κάποιος αὐτός, ὁ Ντιβιβιέ, εἶνε σήμερα ἕνας ἀπ' τούς μεγαλείτερους σκηνοθέτας τῆς Γαλλίας) παρουσιάστηκε στή μοναδική μας τραγωδό καί τῆς πρότεινε νά παίξη τό ρόλο τοῦ Ἀετιδέως στό φίλμ πού σκόπευε νά γυρίση.

Ἡ θεία Σάρα κύτταξε τόν νεαρό κατάπληκτη καί τόν ρώτησε:

—Καί τί θά κάνω σ' αὐτή τήν ταινία;

—Μά... θά παίζετε τό ρόλο τοῦ Ἀετιδέως, ὅπως καί στό θέατρο!

—Ὅπως καί στό θέατρο!... ἀνέκραξε τότε μ' ἀγανάκτησι ἡ Σάρα. Τολμᾶτε νά λέτε: ὅπως καί στό θέατρο!... Μά στό θέατρο, κύριε, ὁ κόσμος ἀκούει τή φωνή μου, τήν ἀναπνοή μου, βλέπει τά μάτια μου νά λάμπουν, τά μάγουλά μου νά κοκκινίζουν, δέχεται τίς ἀνατριχίλες πού περνοῦν ἀπό τό σῶμα μου... Ὁ κινηματογράφος σας, κύριε, μπορεῖ νά πραγματοποιήση αὐτό τό θαῦμα;

—Ὄχι!... ἐψέλλισε ὁ νεαρός σκηνοθέτης.

—Ἀφοῦ εἶνε ἔτσι, κύριε... χαίρετε!...

Καί ἡ μεγάλη Σάρα, ἔδιωξε τό σκηνοθέτη».

* * *

Καί αὐτά ἀκόμα οἱ ἠθοποιοί τοῦ θεάτρου πού ὀφείλουν στόν κινηματογράφο τή μεγάλη δόξα πού ἀπέκτησαν ξαφνικά, δέν διστάζουν νά ἐκφρασθοῦν μέ περιφρόνησι γιά τήν ἑβδόμη τέχνη.

—Σκέφτηκα πολύ ἄν ἔπρεπε νά παίξω στόν κινηματογράφο,—εἶπε ὁ μεγάλος τραγωδός Χάρρυ Μπώρ στό συντάκτη τοῦ κινηματογραφικοῦ περιοδικοῦ. Εἶχα πάντα τήν ἐντύπωσι ὅτι δέν μπορεῖ ἕνας καλλιτέχνης νά κινηθῆ ἐλεύθερα καί ἀβίαστα μπρός στό φακό τῆς μηχανῆς. Ἐκεῖνο πού ἐμψυχώνει τόν ἠθοποιό εἶνε τό Κοινόν, τά μάτια τοῦ Κοινοῦ πού εἶνε κορφωμένα ἐπάνω του... Φανταζόμουν ὅτι δέν θά μποροῦσα ποτέ νά παίξω κλεισμένος σ' ἕνα στούντιο, μπρός σέ πέντε μηχανικούς, δυό διακοσμητάς καί τρεῖς ἐπιπλοποιούς... Ἔκανα ὅμως κάποια συγκατάβασι ἀπό τόν καιρό πού ὁ κινηματογράφος ἔγινε παρλάν. Ὡστόσο, δέν σάς ἀποκρύπτω ὅτι ἡ τέχνη αὐτή, δέν μ' ἐνθουσιάζει διόλου καί ὅτι δέχτηκα νά γυρίσω ταινίες ἐπειδή ἡ ἐτησίες πληρώνουν καλύτερα ἀπό τίς θεατρικές ἐπιχειρήσεις...

»Καί τώρα θά σάς ἀφηγηθῶ ἕνα ἀνέκδοτο. Τρία ὁλόκληρα χρόνια, ἀπό τό 1920 ὡς τό 1923, δέν πῆγα οὔτε μιά φορά στόν κινηματογράφο! Τόσο πολύ τόν εἶχα ἀηδιάσει, ὕστερ' ἀπό ἕνα ἐπεισόδιο πού μοῦ συνέβη σέ μιά σάλλα ἕνα θράδυ. Προβάλλαν τότε τούς «Ἀθλίους» τοῦ Βίκτορος Οὐγκώ, τοῦ ἀγαπημένου μου συγγραφέως. Ὅταν τό ἔμαθα αὐτό ἔτρεξα νά παρακολουθήσω στήν ὀθόνη τίς δραματικές περιπέτειες ἑνός μυθιστορήματος πού τό ἤξερα σχεδόν ἀπ' ἔξω. Μά ἡ ταινία αὐτή ἦταν ἐλεεινή καί τρισαθλία ἀπό πάσης ἀπόψεως καί κατέστρεφε κυριολεκτικά τό ἀριστούργημα τοῦ Οὐγκώ... Σέ μιά στιγμή, λοιπόν, δέν μπόρεσα νά συγκρατήσω τήν ἀγανάκτησί μου. Σηκώθηκα ὄρθιος καί ἄρχισα νά φωνάζω, προτρέποντας τούς θεατάς νά φύγουν ἀπό τή σάλλα, σ' ἔνδειξι διαμαρτυρίας γιά τό ἐγκλημα πού ὑφιστατο ἕνα ἀριστούργημα τῶν αἰώνων!... Ἡ παράστασις διεκόπη καί τρεῖς χωροφύλακες μέ πήρανε καί μέ ὡδήγησαν στό τμῆμα καί ἀπό ἐκεῖ στό Πταισματοδικεῖο, ὅπου πλήρωσα πρόστιμο 31 φράγκα καί 85 λεπτά!...

Ἡ Σάρα Μπερνάρ.

ρή Δευτέρα.

Καί ὅπως ἤθελε, ἔτσι τόν θάψανε, σαν ἦρθε ἡ ὥρα του ἡ στερνή.

Καί ὅταν τήν ἐπομένη τή χρονιά, οἱ φίλοι του κρασοπατέρες πήγαν στό περιβόλι του, γιά τῶν Κουλούμων τήν ἐπιμνησίσιν γιορτή, εἶδαν ἀπάνω καί κάτω καί γύρω στόν τάφο του, ἄφθονα νά φυτρώνουν, ἀντί γιά ἄνθη—δέν τά ἤθελε—πίνει κανείς μέ κρῖνα καί μέ τριαντάφυλλα κρασί!—κρεμμυδάκια καί σκορδόπουλα, κάρδαμα, πιπεριές καί ρόκες, ραπάνια, χλωρά κουκιά, ἄνηθο καί μαρούλια, νέα ὅλα, καθαρά, πρωτόβγαλτα, μέ πράσινα τά φύλλα, ζωηρά, πού γιαλίζαν στόν ἥλιο, σάν νά γελοῦσαν καί ἐχαίροντο, κάτι τό χαρούμενο καί τό ἀπολαυστικό, ὅπου ἀνάβλυζε, θά νόμιζε κανείς, μαζύ μέ τήν ἄχνη τῆς βρεγμένης γῆς, ἀπό τόν τάφο.

Καί τότε ὅλοι παραξενεμένοι, εἴπανε:

—Μά τί περίεργο εἶνε κι' αὐτό δῶ πέρα! Καί πεθαμένος ὁ Χαρίτος τά Κούλουμα χαλάει, σήμερα!...

ΣΤΑΜ. ΣΤΑΜ.